СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 125. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 1. червня, 1925 — VOL. XXXIII. No. 125. Jersey City, N. J., Monday, June 1. 1925. THREE CENTS

Президент Кулидж радить обнижити видатки на армію.

ВАШИНГТОН, 28. мая. — Президент Кулидж заявився за дальшим обниженнем видатків на армію о 25 мілїонів долярів. Він приказав секретареви війни поробити відповідні обчислення та виготовити потрібний начерк закона для ухвали конґресу.

Прихильники побільшення армії вже почали проти сього агітацію, кажучи, що американська армія вже обнижена до можливих границь.

БОРОТЬБА СЕРЕД ПРЕЗБИТЕРІЯНСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

КОЛАМБАС, Огайо, 28. мая. — На загальних зборах презбитеріянської церкви, що відбуваються в сьому місті, ведеться завзята боротьба межи фундаменталістами й модерністами за питанне непорочности Преч. Діви Марії.

Боротьба покищо скінчилася побідою фундаменталістів, бо збори ухвалили, що презбитеріяни не сміють принимати на становища проповідників студентів, що не вірують у сю догму. Модерністи сейчас виступили з врочистим протестом проти рішення більшости, закидуючи зборам, що вони вмішуються в не свою справу, бо досі презбитеріянська церква признавала кождій громаді свободу постановляти засади віри та рішати про те, чи кандидат на проповідника надається на становище.

САМОВБИЙСТВО УКРАЇНЦЯ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ.

АЛЕНТАВН, ПА., 27. мая. — В поблизькій місцевости Катасакві помер з власної руки закарпатський Українець Іван Гладкий.

Покійний мав при смерти 36 літ. Походив він із Закарпаття, звідки приїхав до Америки ще 27 літ тому, будучи молодим хлопцем. Жив він якийсь час у відомого русофіла Івана Шмайди, котрий відтак навіть його адоптував (взяв собі за сина), а опісля ще й вишукав жінку, у свого партійного товариша, Панчишина зі Скрентону. Гладкий сподівався, що Шмайда лишить йому значний спадок, але його надії не здійснилися, бо коли Шмайда помер, яких 8 літ тому, то в тестаменті Шмайди найшлося для Гладкого всего 500 долярів, а решта пішла на кревняків. Від сього заводу мав і почався душевний клопіт Гладкого, котрий посуджував і свого прибраного батька, що порадив йому вибирати горожанські папери на своє імя, а не на імя Шмайди, і свою прибрану матір, котра його процесувала за уневажненне тестаменту.

Гладкий якось добився готелю, котрий вів Шмайда, але від заведення проґибіції сей бизнес сильно його журив. Недавно лишень до готелю мали зайти поліційні аґенти і купити в нього горівки. За тиждень власне мала відбутися судова росправа, і се Гладкого дуже журило. В самий день свого вчинку він говорив зі суддею, а опісля прийшов до дому, дістав ножа, замкнувся в купальни й зарізався. Лишив він жінку й четверо дітий.

КЛОПОТИ ШКІЛЬНОЇ РАДИ З КНИЖКАМИ.

МОНТКЛЕР, Ню Джерзі, 28. мая. — Місцева шкільна рада дістала від дітий, що вчуться в початкових клясах місцевих шкіл, жалоби, що вчителі не вчуть їх добре. Розведені допити показали, що діти мають слушність. Їх книжки вчуть одно, а показують друге. Написано приміром у книжці: „Дивися на се червоне яблоко," а тимчасом яблоко намальоване не на червоно, а на помаранчево. Те саме з птицями; пишеться, що вони сині, а тут вони помальовані ріжними кольорами. Наслідки сього такі, що діти не можуть навчитися навіть примітивних кольорів.

Шкільна рада віднеслася до накладчиків, щоби вони зарадили лихови й на будуче не баламутили малих дітий.

ДИКИЙ ЗЛОЧИН.

НЮ ЙОРК, 28. мая. — Молочар Волтер Ланґ, розвозячи нині раненько молоко по своїх покупцях, учув в однім домі стогни й плач. Йдучи за криком, він наступив в сутеренах (бейзменті) на лежачу в калюжі крови жінку. Завізвана ним поліція відставила жінку до шпиталю, де вона по кількох годинах страшних мук померла.

Перед смертю вдалося її облекшити муки на стільки, що вона могла дещо росповісти про її пригоду. Всіла вона на автомобіль в Ню Йорку на прозьбу шофера, котрого вона знала. Сей мав забрати її через ріку до Гобокен, запоїти її, завести до якогось дому й там тяжко її ножем покалічити. Поліція тепер глядає за шофером, котрого померша назвала Гарім, а також за її мужом, з котрим вона розлучилася ще 8 літ тому, бо й сей може помогти поліції найти злочинця.

РАТУНКОВІ ВІДДІЛИ ПОКИДАЮТЬ НАДІЮ НА ДОБУТТЄ МАЙНЕРІВ ЖИВИМИ.

КОВЛ ҐЛЕН, Норт Каролайна, 28. мая. — Перші роботи коло прочищення входу до копальні вугля, в котрій случилися вчора три підземні вибухи ґазів та захопили понад 60 майнерів, показують, що на вибратуванне майнерів живими надії покладати не можна. Навіть хочби хто з них виратувався підчас вибуху, то чад, що повстає в копальни при вибуху, певно їх побив. Так говорять коменданти урядових віддїлів, що прибули [illegible]. Досі добуто 8 тїл. Ратунковий відділ правне [illegible]

УДАРТЕ В ВІЧЕВИЙ ДЗВІН, ДОПОМОЖІТЬ ГОЛОДНОМУ СЕЛУ.

Від місяців не бачить наш селянин хліба. Сам не має чим поживитися і не має зерна на весняний посів. Тепла зима і мишва знищила озимину. Лютий ворог донищує його податками і даннинами та жде на його загибіль.

Громадяне. Не даймо загибати живому народови. Киньмося всі як оден до ратунку нації. Нехай прокинеться в ту страшну хвилю і найбільш заспалий кут, хай вдарить в вічевий дзвін і кличе нарід на пораду, на негайну допомогу нашому Голодуючому Рідному Селу.

Поратувати село — це наш святий обовязок, бо ратуючи село, ратуємо українську націю. Від того обовязку не може і не сміє відтягнутися буквально ні одна особа українського роду.

В першій мірі повинні взятися до цеї праці наші товариства і парохії по місцях, а дальше всі свідомі громадяне. Повинні скликувати віча і наради і представити народови голодове лихоліття в старім краю.

Коли бракує Вам бесідника пишіть до Обєднання на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ВБИЛА ДИТИНУ З РЕЛІҐІЙНОГО БОЖЕВІЛЛЯ.

НАНАЙМО, Бритійська Колумбія, 28. мая. — Перед канадійським судом ставала тут обжалована за вбийство власного внука пані Леслі Дикі. Як показалося на суді, в домі обжалованої відбувалося богослуження якоїсь релігійної секти, до котрої обжалована належить. Богослуження тревало 36 годин. Коли її дво-літний внук заплакав, вона поставила свою руку дитині на рот і держала через 15 мінут. Коли руку відняла, дитина була нежива. Суд, вислухавши свідків, прийшов до переконання, що обжалована допустилася вбийства в приступі релігійного запалу, доведеного до божевілля. Її увільнено від вини й кари, але відано до дому божевільних.

МАСОВІ АРЕШТОВАННЯ НА ПОКУТТЮ.

Із Заболотова повідомляють: „Від Великодних свят ціле Покуття виглядає неначе підчас стану облоги. Поліція, тайні аґенти, ріжного рода провокатори увихаються автомобілями, мотоциклями, роверами і пішки по всіх селах і містах Покуття. В останньому часі приїхала в Заболотівщину жандармерія із Станиславова. В середу 29. IV. вночі впала жандармерія до сіл і міст і перевела масові труси й арешти. **Арештованих є около 500 осіб.** Арешти і труси були тої ночі на цілому Покуттю. На другий день заповідала поліція буквально в кождій хаті, щоби люди в день 1. травня не виходили з хати, а до Заболотова нікому не вільно показатись. Улицею кождого стрічного питають за леґітимацією, а як покажеться, що він з другого села, так зараз ведуть в тюрму".

САМОВБИВСТВО В СОЙМІ.

В ждальні польського сойму отруїлась жінка секретаря філії „Визволеня", Олена Жарновська. Її чоловіка арештовано підчас останніх масових арештовань на Волині. Просила послів, інтервенювати за звільненнем чоловіка за кавцією 600 зол.

О. НЕСТОР ДМИТРІВ ПОМЕР

Дня 27. с. м. помер о. Нестор Дмитрів на горляного рака в шпиталі в Елизабет, Н. Дж.

В останньому часі покійний був парохом в Реймі, Па., але попавши в тяжку недугу, виїхав до родини біля Елизабет, відки перенесено його до шпиталю, де лікарі ствердили, що для нього нема виходу.

Покійний був широко відомий серед американських Українців як діяльний громадянин.

Був членом У. Н. Союза від 1904 року і давнійше працював для нашої організації.

Вже коли був в шпиталі, просив У. Н. Союз о допомогу і дня 18 мая с. р. одержав допомогу.

Покійний прожив 62 роки.

Похорон в понеділок о 9. год. рано з української католицької церкви в Елизабет, Н. Дж.

КИЇВСЬКІ АДВОКАТИ ЗГОЛОСИЛИ ОБОРОНУ.

Київська ґуберніяльна колеґія оборонців звернулася до президента карного суду в Рівному (на Волині під польською окупацією) з предложеннем дати дозвіл київським адвокатам Маренкови, Пухтинському, Ратнерови і Прокопенкови виступити в характері оборонців у розправі українських послів Васильчука, Козицького і Чучмая, яка саме починається в Рівному.

Писмо київської колеґії оборонців наспіло до Рівного телеґрафічно за підписом през. Ядолова. Він заявляє, що в польському посольстві при радянському уряді пороблено заходи для уділення названим оборонцям визи на виїзд до Польщі.

ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИЙ „ПЛУГ".

У Києві заснувалася ґрупа західно-українських письменників, як складова частина загально - української асоціяції селянських письменників п. н. „Плуг". До бюра орґанізації вибрано: М. Барана, Д. Загула, В. Атаманюка.

ТРЕТЯК CONTRA ЛІСКОВАЦЬКИЙ, АБО ЯКЕ ЇХАЛО ТАКЕ ЗДИБАЛО.

В Провідну неділю відбулися щорічні збори членів львівської Ставропиґії задля вибору сеніорату. Ці збори виявили знову черговий раз всю гниль і упадок усякої громадянської етики та почуття відповідальности у таборі кацапських мамелюків і мамутів, які з ласки власть імущих загарбали у свої лабети цю найстаршу українську культурну твердиню. Як твердять втаємничені, ославлений Третяк рішив використати ці збори для зведення особистих порахунків зі своїм побратимом і недавнім приятелем від серця, сивобородим дон-жуаном Лісковацьким. Щоби ще дужче впекти його й заслужити собі славу дипльомата, Третяк виголосив спершу похвальну промову в честь Лісковацького, як того, що своїми чолобитнями поклав головні заслуги біля позискання з польських рук ставропиґійського майна. Після таких пеанів відчитано листу майбутньої Старшини, на якій не було імени Лісковацького. Зміркувавши, що його виводять в „дураки", Лісковацький аж запінився. Счинився такий скандал, що прокуратор Сивуляк даремне старався найти анальоґію в історії Ставропиґії, а Костецький попав у патос і взивав усі висші сили, щоб вразумили і примирили братні кацапські душі. В обороні Лісковацького виступив Лагола й оба вони, на знак протесту покинули збори. При голосуванню всетаки Лісковацького вибрали до сеніорату, а щоб і вовк був ситий і коза ціла — Третяк став сеніором Ставропиґії. Таким робом на старім смітнику — окрім дужчих запахів — нічого не змінилося. Дотеперішній „ржондови комісаржˮ Третяк стоїть дальше на чолі інституції, з якої нині залишилася лише хіба одна традиція. Третяк як сеніор Ставропиґії, установи, що в першу чергу має дбати про інтереси української греко-кат. церкви й її культурні надбання — це просто глум: адже той самий Третяк в 1914 році деклярував себе приклонником московського православія, і ані церквою, ані культурою ні трішки не цікавиться. На Волоську церкву й її священиків Ставропиґія не дає ані сотика, у самій церкві, до якої постійно сходяться звідувачі й рисовники, тримає усяке дрантя і взагалі про вигляд церкви нічого не дбає. Щодо релігійних поглядів Третяка характеристичним є виповідження помешкання й посади переплетникові Подолякові за те, що він не хотів працювати в 2-ий день Великодня!

ЄСТУДЕНТСЬКІ БУЧІ.

ВІДЕНЬ, 28. мая. — В тутешньому університеті від кількох днів тривають бучі. Німецькі студенти нападають на жидівських і бються з ними. До помочі їм приходять студенти техніки й академії хліборобства. Університет окружила поліція в силі 1000 людий.

ЗА ОБРАЗУ ПРЕЗИДЕНТА.

БЕРЛИН, 28. мая. — Німецьке міністерство закордонних справ усунуло заступника амбасадора д-ра Єніке зі становища за образу президента Гінденбурґа.

Др. Єніке, котрий жонатий з дочкою покійного президента Фрідріха Еберта, був недавно на острові Капрі в Італії і там в готелі [illegible] образливі слова про Гінденбурґа. Коли се [illegible] і він [illegible], його [illegible] зі становища заступника амбасадора.

Кайо ратує французькі фінанси.

ПАРИЖ, 28. мая. — Міністер скарбу Кайо виготовив новий плян тимчасового усталення вартости франц. франка.

Він каже, що покищо годі привернути повну золоту вартість (19 центів) паперового франка, бо се могло-б спричинити фінансову й економічну крізу у Франції. Але він покищо признає паперовому франкови вартість четвертини золотого і на сьому покищо усталить сю вартість.

Се меньше-більше теперішня вартість французького паперового франка, одначе тепер вона не усталена, а коли буде усталена, то се буде великою помочю для бизнесу у Франції.

РАДИЙ, ЩО ПОДОРОЖУЮТЬ.

ЛОНДОН, 28. мая. — Американський амбасадор Еленсон Б. Говтон заявив, що він радий, що щораз більше Американців подорожує по Европі.

Побачивши Европу і вернувшись домів, каже він, вони стануть ще більшими американськими патріотами як є тепер, бо пізнають вартість свого рідного краю.

НЕ ПУСКАЮТЬ КОМУНІСТІВ.

ЛОНДОН, 28. мая. — Анґлійське правительство заявило, що не допустить комуністичних делеґатів, котрі ідуть із заграниці на конґрес анґлійських комуністів в Ґлесґові.

ЦЕРКОВНА БОРОТЬБА НА УКРАЇНІ.

РИГА, столиця Латвії, 28. мая. — В Харкові відбувається українська церковна рада під советським протекторатом.

Вона приняла резолюцію, в якій осуджує всіх духовників, що признавали покійного патріярха Тихона, яко контр-революціонерів.

Рада також проголосила, що буде придержуватись протиканонічного собора з 1923 року, якого Тихон не хотів признати.

(Недавно була телеґрама з Москви, яка повідомляла, що православний собор проголосив українську православну церкву окремою від московської. Отже се можливо відносилось до старої православної [illegible] сим проголошенням хотіла видно виступити проти української автокефальної церкви.

Повисша нинішня телеґрама безперечно говорить власне про автокефальну церкву, яка, як видно, хотіла відповісти православній на її акцію на Україні).

РУМУНІЯ В КЛОПОТАХ.

ВІДЕНЬ, 28. мая. — З Букарешту, столиці Румунії, сповіщають, що в тамошньому суді виграла процес филаделфійська компанія льокомотив Болдвина проти румунського уряду о заплату $9,000,000 за одержані тому кілька літ льокомотиви.

По присуді правительство має заплатити сей довг до трох місяців.

Крім того Румунія винна Америці $18,000,000 і сей довг теж повинна скоро полагодити.

На се вона не має фінансових засобів і хоче вислати міністра скарбу Вінтілю Братіяно до Ню Йорку за позичкою.

ДОРОЖНЯ В ЄРУСАЛИМІ.

ЄРУСАЛИМ, столиця Палестини, 28. мая. — Тутешні купці запротестували проти дорожні ренту і заявили, що всі замкнуть склепи, якщо власники домів не перестануть підвисшувати ренту.

СОЮЗ ПРОТЕСТАНТІВ З ВАТИКАНОМ?

ЛОНДОН, 28. мая. — Архиепископ із Кентербері дозволив окремій делеґації виїхати до католицького достойника, кардинала Мерсіе в Бельґії, у справі переговорів про союз анґлійських протестатів з Ватиканом.

ТРОЦЬКИЙ І КАПІТАЛІСТИ.

БЕРЛІН, 28. мая. — Большевицька влада, назначуючи Троцького головою бюра концесій, віддала йому вирішування концесій для заграничних капіталістів. Сподіваються, що він у своїх стиках з капіталістами пійде далі аніж його попередники.

САМОВБИВСТВА.

БЕРЛІН, 28. мая. — В останньому часі тут богато самовбивств.

Одні се пояснюють „весняною хоробою", а другі недолею населення в Берліні. Кажуть, що недоля і безвиглядність життя робітників і середньої кляси в Німеччині впливає так пригноблюючо, що доводить до самогубств.

ГОРІВКА В РОСІЇ.

МОСКВА, 27. мая. — В минулому році випродуковано в Росії три рази більше горівки аніж в 1923 році.

Тепер горівка має 30% алькоголю, а від жовтня с. р. советська влада побільшить її силу до 40%.

Урядова горівка коштує 87 центів за кварту.

Самогонці виробляють сильнійшу горівку, але влада їх карає. Торік покарано 300,000 самогонців.

ПАШІЧ ПРАВИТЬ БЕЗ ПРАЦІ.

БІЛГОРОД, столиця Сербії, 26. мая. — Премієр Югославії Микола Пашіч має вже 86 літ; є вже провідником в Сербії 60 літ, а ще чується на силах правити далі. Одначе він вже нічого не працює. Його правлінне вже іде само собою по його волі, хотяй без його праці. Власть держить в краю радикальна партія, яка править, держачись його авторитету.

Пашіч з роду болгарського і сьому приписують його фізичну силу і витривалість, бо, як відомо, Болгарія звісна із 100-літних здорових людий.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
For Hudson and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КИДАЄТЬСЯ ЯК РАК В ОКРОПІ

Та хтож як не Польща. Відомо, що на злодію шапка горить, таке тепер і з Польщею. Немалого страху нагнав її предложений Німцями гарантійний пакт, а тепер ще більшого тайне меморандум британського міністерства справ заграничних.

В тім то меморандум зясоване европейське положенне. Обговорено наслідки верзальського договору та сконстатовано, що ціла Европа годілена на одну половину, яка небезпечно загнавана на другу, яка небезпечно залякана, на побідженних і побідників та що Німці приходять до себе та домагаються злагоди тих кривд, які їм наніс той договір. Меморандум констатує, що правдою є, що Польща дістала доступ до моря коштом Німеччини, що Данціґ, що має 94% німецької людности, відтято від Німеччини та вимушено на ним спеціяльні привілеї для Польщі, та що Горішний Шлеск, мимо плебісциту, що вийшов в користь Німеччини, прилучено до Польщі, а тим самим забрано німецькому народови національно-німецьку територію, яка посідає щонайменьше 80% лежачих облогом мінеральних богацтв краю. Меморандум підносить ще на конець ту обставину, що Франція вимирає, а її теперішнє міжнародне становище на протязі часу ослабне, коли Німеччина зростає і зростати-ме та готова в своїм часі заатакувати Францію. Таке є положенне, а тепер виринає питанне, як має поставитися до сего положення англійська політика.

Меморандум не дає на се відповіди, бо його цілию було тільки представити обективно міжнародну ситуацію в Европі. Зате його відгук ми зясували вже попередно, коли писали, що гарантійний пакт уложено властиво в Лондоні. Коли він перейде, то се буде тотожним з обкроєнням Польщі та відірванням від неї загарбаних нею німецьких земель. Воно не мусить сейчас наступити і правдоподібно таки не наступить, але се ...

Вона чує нещасте. Відчуває добре, що принесе її гарантійний пакт та що означає британське тайне меморандум. І кидається на всі боки, щоби себе ратувати. А відомо, що потапаючий і бритви хапається.

Верзальський договір зробив велику кривду цілому німецькому народови, бо не дозволив німецькій Австрії злучитися з рідною її сестрою-Німеччиною. Вчинила се Франція з боязни перед великою Німеччиною та злученою її силою. На тім особливо терпить бідний німецький нарід в Австрії, яка з економічного боку не годна себе вдержати. Терпить весь німецький нарід ще й з морального боку, бо він вже від довгого часу, як кождий свідомий та розумний нарід, стремів до соборности, до злуки всіх німецьких земель в одну соборну німецьку державу.

Польща знає той сентимент німецького народа. Знає, що коли вгали династії, в Австрії Габсбурги, а в Німеччині Гогенцолерни, які штучно і насильно з династичних згядів піддержували в німецькім народі сепаратизм, ідея обєднання обхопила весь німецький нарід. Тому звернулася Польща до міністерства заграничних справ в Берліні з пропозицією, що згодиться і попре злуку Австрії з Німеччиною, якщо Німеччина згодиться на теперішні границі Польщі та не буде домагатися зворту загарбаних німецьких земель. Хоче скористати з нагоди, а себе ратувати.

Що таке польське предложення стрінеся з повною німецькою відмовою, се більше чим певне. До обєднання Німці самі дійдуть і обійдуться без польської допомоги. Вони вже приготовляються навіть до сеї хвилі і то приготовляються розумно. Вже знесено всякі паспортові труднощі на німецько-австрійській границі, знесено та обмежено мита, приготовляється спільний карний і цивільний закон, спільний план науки в народних і середних школах та на університетах. Приготовляються такі річи, про котрі варто знати і нам галицьким Українцям та Придніпрянцям, які рівнож думаємо і мріємо про наше обєднанне, про одну соборну, українську державу. Може-повчитися як обєднується культурно віками розділений один і той сам народ і як відкидає в тій святій та дорогій її справі всяку інтервенцію з боку свого ворога-Польщі. А у насже були такі, а може ще й до нині не перевелися, що думають, що при допомозі Польщі відбудуємо українську державу та обєднаємо український нарід!

Не потребує німецький нарід польської інтервенції. Не поможе Польщі її великодушність, бо Німці не жебраки. Їм треба зворту загарбаних Польщею німецьких земель. І лишається тут тільки один вихід. Або Польща віддасть ті землі по добрій волі, або Німці відберуть їх силою. А що Польща ніколи не відзначалася державним розумом, то треба буде мабуть Німцям вкупі з другими ще раз її поновити і наново добрати. Крути не верти, а таки вмерти буте треба.

Податок на поезію.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Колись, за часів Хмельницького, польські пани на Україні, щоб поліпшити свої фінансові справи, віддавали на відкуп, себ-то в аренду, Жидам ні більш, ні менш, як православні церкви. Ще й досі нащадки тих одкупщиків-арендарів з проклонами згадують і великого гетьмана і тее страшне народне повстанне, що грізною пожежою розіллялося по всій Україні й геть чисто змело було і ясновельможних і їх підніжків-арендарів. Так, вони, тії нащадки, ще й тепер злобствують при самій згадці про те, чого сами не скоштували, а тільки чули від своїх батьків та дідів, або читали з історії: не подобається їм тая помста народна за знущанне, „за хулу на Духа Святого; але що зробили вони для того, щоб відмінити за останні століття свою хижацьку вдачу й не дати приводу до нової народної помсти? Хто знає, що виробляють на Україні з вірою православною й церквами комуністи, тому не треба бути пророком, щоб угадати їх недалеку долю в Росії й на Україні.

Такі думки насіли мою голову, коли я прочитав у большевицькій „Правді" (28.IV.) статтю відомого московського письменника, п. Вересаєва, про податок на права писати, себ-то бути письменником. В згадані вище старі часи, коли хтось із вірників хотів помолитися в церкві, чи відправити молебень або панахиду, то мусів іти не до попа, а до Жида-арендаря, заплатити йому податок, і він тоді лише згоджувався одімкнути церкву й дозволити священикови виконати требу. Нині маємо те саме, тільки ще в гіршій степені. Але крім того, маємо щось подібне ще й у другій сфері духового життя підданих у Совдепії.

„Мало хто знає, — пише п. Вересаєв, — що у нас письменник мусить виправляти собі концесію (патент) на... право писати. Що-півроку він повинен платити за сей патент 32 руб. Се, либонь, у всесвітній літературі випадок нечуваний?.. Факт сей вражає людий, навіть не причетних до літератури."

Автор наводить для доказу навіть документ.

„Третій разряд.

Патент на личное промысловое занятіе в местности столичного пояса.

На шесть месяцев.

Оклад промысловаго налога	210 р.
Местний сбор	210 р.
Канцелярскій сбор	4 р.
Всего	424 р.

Видан Б—ву І. А.

Наіменованіе промысла — літератор.

С 1-го Апреля по 1 октября 1923 г."

Власник сего цікавого документу — се, знаний особисто і в колишніх київських українських літературних колах, перекладчик на моск. мову нашого „Кобзаря", поет І. Белоусов. Притиснутий таким варварським податком, бідолашний поет примушений був подати „заяву" до фінвідділу, що він 40 літ уже носить почесне імя письменника, але тепер воно йому не по кишені, тому він і „складає з себе се імя і зобовязується на далі нічого не писати."

Цікавий і надзвичайно характеристичний діяльоґ відбувся при поданню сеї заяви.

Заяву приняв якийсь дідок. Він уважно перечитав її й подивився на поета.

— То як же, виходить, тепер? Ви, на мою думку, не маєте більш права купувати папір і чорнило?

— Коли не маю, то не купуватиму.

— А в тім... На мою думку, коли ви писатимете для себе, то хто-ж вам заборонить?

— Я теж такої думки.

— Так, так... Напевне можна...

Дідок помовчав, нахилився до поета й пошепки промовив:

— А ви купіть собі паперу й чорнила, та й опишіть усе те паскудство.

Щоб читачі знали, з кого совітська влада дере останню шкуру, п. Вересаєв наводить такі дані про письменницький добробут у Чекистії.

„Нещодавно ленінградський відділ союзу письменників зробив обслідуванне матеріяльного стану своїх членів. Виявилось, що більшість живе в тяжких злиднях, а богато — то й просто справжні жебраки; через півроку не міняють білизни, живуть напів голодні. І проте на всіх їх накладено податок у найбільшій мірі, який істнує для вільних фахів, всі вони повинні виправляти собі „патенти" на права заниматись „письменницьким промислом."

Кому-ж, зрештою живеться вільно й весело в совітськім раю, до котрого так вабить і европейських і американських „Дурачков"? Пролетаріят голодує, селянство голодує, інтелігенція голодує, і лише комуністичні комісари та чекисти, себ-то шахраї, злодюги, харцизи, душогуби, „благоденствують."

Чи прийде суд, чи буде кара?..

С. Ч.

ДОПИСІ.

БОСТОН, МЕСС.

Шевченкове свято в Бостоні.

Відколи я замешкав в Бостоні, то не пригадую, чи коли так тутешні Українці віддали честь нашому найбільшому мученикови за свій нарід. І сумно літа минали і ніхто не споглянув на свого батька Тараса. Аж молоде Тов. Укр. Модожи при помочі о. Климовича приготовило Шевченкове свято на день 3-мая 1925. Тов. Укр. Молодіжи постановило, що Бостон мусить іти вперед, а не лишатися позаду. Не спати, як до сего часу. Аж сумно, коли згадати, місто де живе кілька тисяч Українців, де повинна робота народня давати примір другим місцевостям, та навпаки все тут тихо. І можеб того свята не було, якби не завзята постанова Тов. Укр. Молодіжи. Початки зорганізовання хору були дуже трудні, бо коли були підготовки до концерту, то знайшлись такі одиниці, що старалися своїм поведенням якби розбити се святе діло зачате. Але Тов. Укр. Молодіжи до сего не допустило. Трохи припізнились зі святом в честь Шевченка, та се не стратило ваги. Велика заслуга в тім нашого щирого робітника на полі мистецтва, о. Климовича, пароха української православної церкви в Бостоні. Він зумів вивчити українську орхестру, в котрої склад входять діти, а також хор. Тов. Укр. Молодіжи, се також його наука і труди. Я чекав на сей день 3-го нетерпеливо. Хотів почути і побачити се велике свято, яким віддано честь Тарасови Шевченкови. І справді воно випало надзвичайно. Бостон не чув і не бачив тих слів, того співу, із Тарасових творів. Як бачили учасники концерту, програма концерту складалася майже вся з Шевченкових творів.

Програма складалась із 16 точок. Деклямації, хорові співи, і музика української дітočої орхестри. На відозвах було сказано, що початок о годині пів до третої і як звичайно, на час означений. Та не застав на галі нікого, окрім членів хору й орхестри. Я ще не тратив надії, що наша громада прийде. Вона прийде, але пізно. Вже третя година доходить і члени хору зі своїм дириґентом о. Климовичем починають тратити надію, що навіть на свято Шевченка, найбільшого українського пророка і мученика за волю свого народа сини і доньки не хотять прийти. Але після цілої години зачали сходитись і за короткий час галя була заповнена. Прийшли без ріжниці переконань віддати поклін Шевченкови.

Починається концерт. На сцені бачимо портрет поета і пророка Тараса, прибраний цвітами і синьо-жовтою лентою. На галі стало тихо, наче живий Тарас став перед зібраний народ і вони чекають його слів.

Тут слідує вступне слово, виголошене бувшим українським січовим стрільцем А. Каправим, про життє і діяльність Тараса Шевченка. Він виголосив добре, енерґічно і зрозуміло, за що публика нагородила його оплесками. Всі точки хорові і орхестральні випали добре. Знайшласьби мала поправка де в чім, але треба наперед приступити до деклямацій. Було їх чотири: 1. Віддеклямувала молоденька п. Юля Пелехівна (Розрита могила). Молоденька декляматорка виявлялась знаменито; з повним почуттем Шевченкових слів, котрі риються глубоко в душу слухачів і на довго стають памятливі. 2. „До Основяненнка" віддеклямував Л. Ґаландзій; також добре, зрозуміло і голосно та так виразно, за що публика нагородила його оплесками. 3 „Тополя" віддеклямувала п. Савюківна. Також бездоганно. Сказати, що тільки за тихо, та на будуче сего не буде. 4 точка: „До живих у мертвих, ненароджених братів посланіє" Шевченка віддеклямував Н. Давискиба, добре, вміло. Хто читав сю поему, то знає що ся поема говорить за рабів-підніжків, грязь Москви і варшавське сміття, якого так богато є тепер між нами. Ті слова треба висказати сміло, різко і з докором, а найбільше до тих, що не знають чиї вони, яких батьків, ким за що закуті! Сими словами Н. Давискиба зворушив публику, за що надгородила його оплесками. Дальше слідували виступи наших молодих скрипаків, котрих о. Климович вивчив так, що здивували публику своїм граннєм. Всі члени орхестри се тільки хлопці і дівчата, а найбільше замітні се Заборський, П. Климовичівна і пяністка Яворівська. Є надія, що з тих молодих людий будуть колись артисти, коли родичі не пожалують для них науки в тім напрямі, в якім вони ідуть. А вже тепер вони можуть бути горді з успіхів своїх дітий.

На жаль, при кінци мушу сказати, що концерт не скінчився і найголовнійші пісні хору не відспівано задля того, що на чужій галі. Чужі нас не знають. Час приходить: — ви забирайтеся з галі, бо другі заняли. Се наука для наших громадян в Бостоні, що до сього часу не спромоглись на свій власний Народний Дім. Бо коли найменьші громади поза Бостоном можуть мати свої Народні Доми, то чому Бостон такий бідний без своеї хати? Чиж не ганьба се для нас Бостонців, що нас так тримає одного від другого політика? Чиж ми вже не зможемо раз зрозуміти Шевченкових слів: В своїй хаті своя правда і сила і воля? Хто користає з нас? Правда, Жиди! І ми кричимо на них, але чому не беремся за діло? Обєднуймося разом без ріжниці переконань. Поставимо свою хату, а тоді далі жерімся, але вже будемо мати де. А друге, маймо точність; не спізнюймося о дві години по призначенім часі, бо на сім самі тратимо. Схаменімся, бувши...

При кінці належиться подякувати, що так українська громада в Бостоні завсіди прихильно і симпатично відноситься до нашого Тов. Укр. Молодіжи, зокрема Тов. Бостонських Українців і його урядови, що в згаданий день мали свої збори а задля концерту відложили всі пекучі справи і на концерт всі прибули. Також належиться подяка обом українським парохіям як католицькій так і православній і другим товариствам, котрі були на сім святі присутні. Найбільша подяка належиться о. Климовичеви, котрий найбільше доложив труду до згаданого свята, бо хор і орхестра була і є під його проводом. О. Климович великий любитель музики і працює щиро. Ми певні, що о. Климович дальше не буде жалувати труду, але від нас залежить, щоби ми знали, як оцінити його працю і разом з ним працювати. При кінці Тов. Укр. Молодіжи дякує всім членам хору, що много часу посвятили, заки концерт відбувся. Тов. Української Молодіжи всіх просить о дальше підперте хору. Чистого приходу з концерту є 25 долярів. Се вислано на голодуюче село до старого краю.

Член. Т. У. М.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви зложені до Обєднання в місяцю квітни 1925).

1) **Ню Йорк, Н. Й.** Бр. св. Андрія, від. 66 У. Н. Сц, нар. под. 6.00
(Переслав К. Вересkля, а зложили по $1: Д. Биндас, М. Ґарко, Т. Гнат, К. Верескля, П. Маліщак 50 ц., а по 25 ц.: Л. Павлик, Т. Биндас, В. Босий, Іл. Головчак, І. Лазорчик, М. Фединяк).

2) **Мінеаполіс, Мінн.,** нар. под. переслав Микола Грубрин 4.00
(Зложили по $1: М. Грубрин, О. Пилатюк, І. Коцюба, по 50 ц.: П. Гайва і П. Андрущак).

3) **Бостон, Месс.** Збірка з віча, переслав Ілля Чопек 55.30
(Призначено по рівній части для Рідноі Школи, сиріт і інвалідів в краю, а $10 для вічевого бесідника).

4) **Елмайра, Н. Й.** Григорій Левуш на інвалідів 1.00

5) **Шікаго, Ілл.,** збірка нар. под. від Січовиків, переслав М. Шемердяк 3.50
(Зложили по $25: І. Гавришків, В. Гаврикшів, П. Шемердяк, Ів. Сенчишин, В. Шпурляк, І. Сеніцький, П. Романюк, В. Міськевич, Іл. Романюк, Мик. Шемердяк, Т. Янсевич, Д. Грабінський, В. Лацик і Катерина Шемердяк).

6) **Спрінґ Велей, Н. Й.** Товариство „Просвіта", нар. под., переслав К. Ількив 7.00
(Зложили: П. Мирдак 75 ц.; по 50 ц.: П. Бандура, І. Брега, К. Ільків, К. Роговський, М. Терпелинець, Н. Загадайко, Д. Гнилишин, І. Кріль, І. Порубалюк, І. Сивенький, С. Москаль; по 25 ц.: С. Магомета, А. Кашинський і М. Орищин).

7) **Мішавака, Інд.** Дмитро Тиркус, нар. под. за два роки 6.00

8) **Филаделфія, Па.** О. Кульчицький і В. Титанич, нар под. по $3, разом 6.00

9) **Сиракюз, Н. Й.** н. под. збірка, переслав о. сов. Л. Левицький 32.65
(Зложили: о. сов. Левицький $5, Укр. Тов. Січ, від. 282 У. Н. С. $14, зложили: Г. Митар $3, І. Микулич $3; по $1: І. Старовушний, І. Ковалюк, М. Ліщинецький, Н. Гальчин 75 ц.; по 50 ц.: А. Миколів, Гр. Старовушний, Т. Пиндус, О. Шкляренко; по 25 ц.: І. Лущак, С. Лаба, К. Рибак, В. Карний, С. Косцюк, Г. Порцелянюк, В. Лаба, Д. Матвійчук, М. Дембіцький. Тов. Запорожська Січ, від. 317 У. Н. С. $13.65, зложили: Н. Бутніцький $1; по 50 ц.: Шмукалюк, Т. Ковальчук, М. Даньків, М. Беднар, Іл. Чернятвич; по 25 ц.: В. Осухівський, Вас. Осухівський, Л. Залецький, І. Журбаль, М. Новенчук, М. Дидик, Л. Луцишин, І. Кіщак, Вік, Осухівський, Лука Залецький, Кирило Сушевський, М. Даньків, Іван Журбаль, а $6.90 дрібними датками).

10) **Гартфорд, Конн.** под. від місцевого Обєднання, переслав П. Драпяк 7.85
(Зложили: Й. Данилів $1, по 50 ц.: П. Драпяк, Н. Корінь, по 25 ц.: Н. Хорнат, П. Піварчук, П. Шаркевич, З. Процик, П. Медвідь, А. Говорун, Й. Олендир, М. Дерих, С. Шаркевич, В. Мовчук, П. Салецька, А. Салецький, А. Ковальський, В. Мовчук, Й. Тимків, І. Дерих, І. Савіцький, Г. Каганюк, Гел. Данилів, Лев Апанович, В. Саелецький, С. Вакалюк, а В. Салецький 10 ц.)

11) **Шікаго, Ілл.** Збірка в січовій друкарни на будову Українського Дому у Львові на Городецькім передмістю, переслав др. О. Назарук 26.00

12) **Дітройт (Гемтремк), Міш.,** Сестр. Неп. Зач. Пр. Д. Марії на памятник О. Бесарабовій, переслав М. Стахів 13.50
(Зложили по $1: Войтович Магдалина, Анаст. Дамян, Ева Чупа, Черній Катерина, Машталяр Марія, Текля Войтович, Теодора Морозовська, Юстина Горішна, по 50 ц.: Ксеня Стахів, Хома Катерина, Анна Войтович, Марія Брик, Маланка Годованець, Антоніна Трандовецька, Козіна Михайло, Бородецький Василь, Годяк Василь, Біліцький Яків, Крусініцький Петро).

13) **Ню Брітен, Конн.** Бр. Неп. Зач. Пр. Д. Марії, від. 5 „Провидіння", на гріб Д. Вітовського, переслав Іван Сенцьо 5.00

14) **Бостон, Месс.** Петро Рудий, на інвалідів 2.00

15) **Перт Амбой, Н. Дж.** збірка на „Просвіту", переслав о. сов. Чаплинський 12.00
(Зложили по $2: о. Чаплинський, Петро Ковальчик, Павло Гаврилів, Іван Ваверчак, Осип Стеткевич, Юлія Зволинська).

16) **Перт Амбой, Н. Дж.** збірка, переслав Степан Мисак 26.35
(Призначено: $10 на Рідну Школу, $10 на „Просвіту", а $6.35 на Український Шпиталь).

17) **Ню Кенсінґтон, Па.** Дмитро Добромиль, нар. под. 6.00

18) **Джерзи Сіті, Н. Дж.** Від. 3. „Провидіння", нар. под. переслав П. Дмитрів 4.50

19) **Джерзи Сіті, Н. Дж.** Збірка на голодуючих, переслав о. Лев Вань 35.00
(Збірка в грек.-кат. церкві (Гора міста) $22.27, а о. Вань $1.00 [illegible]

20) [illegible]
(Зложили Бр. св. Арх. Михаїла, від. 12 У. Н. С. $5, а Тов. Подільська Січ від. 8 У. Н. С. $6.75, зложили: Теодор Млуг $2.50, Трофим Нечеснов $1, по 50 ц.: Юрко Макар, Павло Дюк, Іван Сокира, Семен Попович, Григ. Скорбач, по 25 ц.: Онуфр. Бабей, Микола Мазур і Бартко Газдун).

21) **Арнольд, Па.** о. Стефан Маланяк на голодуючих 5.00

22) **Росфорд, О.** Бр. св. Михаїла, нар. под. переслав О. Невойда 1.25
(Зложили: Дмитро Бобак 50 ц., по 25 ц.: Гнат Кушнір, Мих. Копистинський і Олекса Невойда).

23) **Шікаго, Ілл.** Товариський Клюб, нар. под. переслав др. М. Сіменович 11.50
(Від Клюбу $6.50, др. Мирослав Сіменович $5.00).

24) **Аллентавн, Па.** В. 17 „Провидіння", збірка на гріб Вітовського, пер. Лев Хома 11.25

25) **Блекстон, Месс.** на вдови і вироти, пересл. А. Швець 5.00
(Збірка на забаві в А. Швеця на внесення Івана Затонського. Зложили по $1: Андрій Швець, Едвард Мушинський, І. Затонський, по 50 ц.: Несто і Тарас Затонські, Іван Зінко з Бостон. Теофіля Цепла і Галька Мушинська).

26) **Ірі, Па.** Бр. св. Петра і Павла, від. 40 У. Н. С. нар. под., переслав В. Гаврилів 1.50
(Зложили по 25 ц.: Н. Гаврилів, В. Гаврилів, В. Юрцан, В. Томас, Г. Бекера і Й. Вітковський).

27) **Ню Йорк, Н. Й.** Бр. св. Андрія Первозв. нар под. 1.75
(Переслав К. Верескля, зложили: по 50 ц.: Прокіп Кріп, Йос. Кальтрон, по 25 ц.: Вас. Босий, Данило Павлик і Терентій Биндас).

28) **Деслодж, Мо.** о. М. М. Лукаський, нар. под. 3.00

29) **Бостон, Месс.** Комітет Допомоги Рідному Краєви, засн. при укр. кат. церкві нар. под. за два роки, на боєвий фонд 372.61

30) **Перт Амбой, Н. Дж.** Павло Гаврилів, на Р. Ш. як писанку .. 5.00

31) **Филаделфія, Па.** На свяченім в тов. „Січ", на голодуючих 32.10

32) **Перт Амбой, Н. Дж.** Писанка, збірка, пер. о. Чаплинський ..78.00

33) **Филаделфія, Па.** На гріб Вітовського від відділів „Провидіння", передав Евген Якубович....74.25

34) **Джерзи Сіті, Н. Дж.** Ілля Падучак на Р. Ш., переслав С. Ядловський 5.00

35) **Джерзи Сіті, Н. Дж.** Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. С., нар. под. 13.00
(Переслав Василь Гіль, а зложили: Потоняк Іван (Поляк) 75 ц., по 50 ц.: Яцків Олекса, Дячик Григорій, Дума Левко, Світіцький Петро, Баран Евдоким, Бусько Андрій, Василюк Ізидор, Захарейчук Доця, Лоевич Йосиф, Мазур Андрій, Магура Петро; по 25 ц.: Гіль Василь, Бобовняк Іван, Рубінович Андрій, Гук Юрко, Гуменюк Григ., Сайчук Семко, Кулич Левко, Жарський Йосиф, Жарський Іван, Мисак Семко, Пігура Микола, Тенюх Антін, Сайчук Андрій, Струж Роман, Дорош Дацько, Панас Левко, Заяць Микола, Салюк Йосиф, Стегніцький Максим, Война Стефан, Ґоїк Василь, Кот Стефан, Мищь Іван, Гріцв Стефан, Ярош Антін, Корнило Андрій, Маланяк Василь).

36) **Деслодж, Мо.** Збірка в укр. кат. церкві, переслав о. М. М. Лукаський 10.00
(Призначено по $5 на голодуючих і Р. Ш.).

37) **Филаделфія, Па.** о. М. Кінаш, місто святочних желань „Голодному селу" 5.00

38) **Филаделфія, Па.** Писанка на Рідну Школу 7.00
(Зложили: Волод. Богачевський $2, по $1: А. Цурковський, др. С. Демидчук, П. Кирилюк, А. Козаківна, Дмитро Остяк).

39) **Филаделфія, Па.** на мітингу екзекутиви Обєднаня на Рідний Край 36.00
(Зложили: М. Дармограй $12. Т. Грицей $5, по $5: о. сов. Л. Левицький, Д. Штогрин, др. Мишуга $3, по $2: о. Сполітакевич і о. Вань, В. Титанич $1).

Разом зложено на рідний край в місяцю квітни $1000.29.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Др. Іларій Бачинський, адвокат краєвий у Стрию, визначний член і провідник Української Стрийської Громади, невтомний патріот-робітник на ниві народній, член усіх стрийських українських Товариств, багатозаслужений Голова Кружка У. П. Т. в Стрию, помер у Стрию дня 1. мая 1925 по короткій важкій недузі в 58 році життя. Похорон відбувся в неділю 3. мая с. р. о год. 3. сполудня в Стрию — з домівки Покійного при вул. Потоцького на головне кладовище. Невідійму і [illegible]

З українського життя в Америці.

ПАСЕЙК, НЮ ДЖЕРЗІ.

Всенародне Віче в справі конкордату.

На неділю, дня 24. мая, скликав комітет місцевих товариств віче в справі целібату й конкордату. Відбулося воно в Президент Парк Гол, на Президент стріт. Мимо зливи, на віче прибула величезна маса народа. Величезна галя була битком набита. Були громадяни не лишень з Пасейку, Клифтону й найблизчої околиці, але й з подальших громад, як з Петерсону, Ньюарку, ба навіть Ню Йорку. Можна рахувати, що до півтора тисячі учасників.

Віче отворив в імени комітету гр. Лещишин, котрий вперед зарядив відограние гимнів, американського, українського та гимну американських Українців. Відограла їх українська банда. Опісля бесідник пояснив зібраним, чому віче мусить відбутися на чужій галі. Пасейські Українці мають свою галю, яку вони виставили своїми власними грішми, своєю кервавицею. Вони хотіли відбути віче в сій галі, і вже були дістали дозвіл на відбутте віча в ній. Довідався однак про се віче нюарський адвокат айриської католицької церкви й написав письмо до місцевого греко-католицького пароха в Пасейку, що він не повинен давати дозволу на се віче, бо на вічу мається говорити против римського папи, а тут галя записана на римо-католицьку церкву, а до того ще римськокатолицька дієцезія має на неї морґеч. На основі цього листа Українцям відмовлено права відбувати віче в українській галі й Українці, хоча мають свою галю, удержуваву своєю кервавицею, мусили шукати собі притуловища в чужих. На вільній землі Вашингтона, — говорив бесідник, — Українцям не вільно зійтися до своєї галі поговорити про справу конкордату, яка відноситься до нашого народа. Бесідник зарядив прочитанне цілого листа по англійськи та переведенне його на українську мову, щоби всі присутні знали виразно, чому Українцям не вільно збиратися на власній галі.

Опісля тимчасовий предсідатель зарядив вибір постійного вічевого предсідателя. З трох кандидатів вибрано предсідателем гр. Лещишина, котрий вже за дозволом зборів покликав на секретарів гр. Леся Сисина й гр. Михайла Табачука.

На першого бесідника предсідатель покликав Омеляна Ревюка. Сей звернув наперед увагу, що справу конкордату можна розбирати зі становища религійного та зі становища політичного. Він не буде доторкатися справи зі становища религійного, а буде дивитися на неї виключно зі становища політичного, себто розбирати, наскільки конкордат користний чи шкідливий українському народови.

Що конкордат е теж політичною справою, се ясне кождому. Навіть нюарський адвокат айриського епископа виразно признае, що справа е політичною. Се видно вже й з того, що в конкордаті бере участь не лишень церковна влада, але й польський уряд, чисто політична встанова.

Яко політична справа конкордат мае велике значіння, яке мусить відбитися широким відгомоном не лиш по всій українській землі, але поза її межами.

Конкордат се згода, контракт, межи римо-католицькою церквою а урядом. В сьому случаю, се згода межи папою римським а польським урядом. Як в кождім котракті, так в сьому кожда сторона робить другій уступства. [illegible] сторона дае другій, щоби щось дістати від неї для себе.

Римсько-католицька церква дістае в конкордаті від польського уряду запевненне широких прав для своєї церкви, для своїх вірних, для своїх священиків, своїх епископів і самого римського папи. Вірні будуть мати право свобідно виконувати свою католицьку віру. Священики будуть мати найрізнійші права; вони будуть вільні від військової та военної служби, від сповнювання обовязку присяжних судів, і таке инче. Каплиці й церкви будуть ненарушимі. Церкви будуть заряджувати своїми маетками. Римський престіл буде встановляти й усувати епископів. Польська держава буде удержувати семинариї, буде платити певні пенсії на удержанне семинаристів, духовників і епископів. Словом, церква, її священики й епископи дістануть широкі права й вольности. Польська держава звязується тісно з римською церквою.

Польський уряд дістае від римо-католицької церкви теж важні уступства. Наперед мовчаливо римо-католицька церква признае, що польський уряд е правним паном всіх земель, які він загарбав під себе. Римсько-католицька церква признае, що польський уряд е законним хазяїном на українських землях, бо признае йому право робити про сі землі обовязуючі контракти. По своїй сути римський договір е повторенням і затвердженнем ризького договору з дня 18. марта 1921. та паризького рішення аліянтських амбасадорів з 14 марта 1923. року.

Дальше польський уряд дістае від римо-католицької церкви далеко йдучі обіцянки щодо політики, якої мають придержуватися всі священики католицьких церков під Польщею, так латинського, як і грецького та вірменського обряду. Епископи цих церков не мають дістати від церкви права сповняти своїх обовязків так довго, поки вони не зложать присяги польському урядови, що вони не лишень що будуть вірними польській державі, але ширити таку вірність для Польщі серед своїх священиків; що вони не будуть брати участи в ніяких нарадах, звернених проти Польщі, алеще будуть здержувати підвласних собі священиків від такої діяльности та будуть доносити польській владі на тих, що будуть брати участь в такій діяльности. Що означае сей артикул римо-польського конкордату, видно відразу. Се Польща й Рим забороняють непольським священикам брати участь в якійнебудь непольській народній роботі та зобовязують кождого епископа доносити на такого священика, що буде брати участь в такій роботі. Коли епископ або священик не буде поступати так, як сього бажае польський уряд, то на нього посипляться кари не лиш від польського уряду, але й від заряду католицької церкви.

Яку роботу мають робити католицькі священики, яка робота вважаеться льояльною зі становища польського уряду та глибоко религійною зі становища Риму, видно з конкордату, з артикулу VIII. в котрім Рим зобовязуе всіх священиків відправляти літургічні молитви за польську державу і її президента кождої неділі та в річницю польської конституції 3. мая. Після наміру Варшави й Риму всі католицькі церкви мають перемінитися на польські агітаційні постерунки, в яких кождої неділі мають вихваляти польську державу і її уряд.

[illegible]

З них можна побачити, що тут Польща дае широкі права римській католицькій церкви, а Рим дае широкі права польському урядови. Як в конкордаті виразно зазначено, римська столиця і польська держава хочуть завести приязні взаємні відносини, а на доказ сеї приязни вони запевняють один другому такі широкі права. Щоби належито запевнити, щоби запобігти можливости невиповнення котроі части конкордату котрою небудь стороною, польський уряд і Римська столиця будуть удержувати амбасадорів. У Римі буде сидіти польський амбасадор, котрий буде допоминатися у папи, якби яка обіцянка Риму супроти Польщі не була виконана, а в Варшаві буде сидіти папський амбасадор, так званий нунцій, котрий буде дивитися, аби Польща виконувала свої обіцянки супроти Риму.

До повного обговорення конкордату треба лиш додати, чиїм коштом зроблений отсей конкордат. Хто платить рахунок отсеї польсько-римської згоди? І сліпий тут бачить, хто. Конкордат се контракт на діленне української шкіри. Се Варшава й Рим заключили собі контракт, як вони самі кажуть, для підтримання приязних взаємин, коштом українського народа. Інтереси Риму й Варшави зійшлися в тому, що Рим хоче полатинщити й Українців православної віри й Українців греко-католицького обряду, Польща хоче їх латинщити. Рим хоче їх полатинщити тому, бо тоді вони будуть належати під церковну владу Риму яко справдішні римо-католики, а не схизматики або якісь ніби-католики зі жонатими попами і православними обрядами, а Варшава хоче, аби Українці полатинщилися, бо Польща знає, що тоді вони златинщаться, той тимсамим спольщаться. Тут зійшлися польсько-римські інтереси і на сьому тлі пішла наперед римська агітація за целібатом греко-католицьких священиків, а відтак і виразна польсько-римська згода „для підтримання приязних взаємин між св. столицею й польською републикою в Польщі."

Перейшовши в той спосіб самі факти конкордату, бесідник взиває всіх українських націоналістів до протесту проти сього конкордату. Треба цілому світови розповісти, в який спосіб Рим і Варшава змовляються на український народ та треба натиснути на українських католиків, щоби вони передовсім заложили протест. Що, однак, самі українські католики мають зробити супроти римсько-католицької церкви, котра їх віддае в польські руки, се повинно належати не до політичного віча, але до віча самих українських католиків, які своєю кервавицею будують католицькі церкви й удержують католицьку церкву.

По скінченню промови першого бесідника предсідатель покликав на другого бесідника гр. Матвія Хандогу, котрого комітет запросив приїхати на віче з Питсбурга. Бесідник обговорив наперед положенне українського народу під всіми окупаціями, задержуючися довше над положенням Українців під Росією й Польщею. Переходячи до справи целібату й конкордату, він закликав слухачів розбирати сі справи спокійно й холодно, розумом більше, як чувством. Дивлячися розважно на справу целібату, всякий безсторонний чоловік скаже, що агітація за ним у теперішну пору не може принести нічого доброго українському народови. Вже се одно, що одні католицькі священики е за целібатом, а другі проти нього, вказуе, що справа може розкинчитися лишень внутрішною боротьбою не лишень священиків але й народа. Агітація за целібатом шкідлива ще й тому, бо е се агітація проти того українського жонатого священства, котре признати треба, було першим творцем наростаючої української інтелігенції. Колиб целібат завести, то се пошкодилоби народови тому, бо тоді противниками вірних католиків сталиби люди, які пробують здушити в собі природні стремління кождої здорової людини, стремління, які здушити не даються. Заведенне целібату булоби дуже користне для Польщі бо тоді Поляки агітувалиби, що римо-католицькі священики все одно, що греко-католицькі; вониж, мовляв, всі нежонаті. За сим першим кроком у латинщенню української католицької церкви пішлиб другі кроки, а все з великою шкодою для українського народа.

Справа конкордату богато яснійша. Тут і без довгих виводів, як лиш станиуть відомі факти, кождому стае ясно, до чого він зміряе. Він іде до златинщення й спольщення українського народа під польською окупацією. Тут Рим виразно признае, що він е приятелем Польщі та ворогом України. Тут двох думок бути не може. Се признають всі. Не вкриє сього навіть найвірніший католик.

Рим і Варшава сказали своє слово та показали, куди вони йдуть. Тепер на нас черга приходить сказати, чого хочемо ми. Не словом, а ділом нам треба показати, як ми відносимося до тих, що виразно заявляють, що вони наші вороги та приятелі наших ворогів.

Після промови гр. Матвія Хандоги предсідатель завізвав зібраних до залитів та промов. Він закликав спеціяльно тих, які може не годяться з виводами референтів, щоби вони встали й доказали свої закиди. Предсідатель запевняв, що він дасть слово кождому, хто хоче сказати слово в обороні конкордату або навіть в обороні Польщі чи Риму. Збори хочуть вислухати всіх, щоби розважившi всі сторони рішити справу зріло.

На його заклик зголосився до слова гр. Петро Костів з Ню Йорку та гр. Редчук з Петерсону. Оба вони закликали до боротьби проти тих, що виступають на знищенне українського народа. Опісля предсідатель уділив слова гр. Лесьови Сисинови для поставлення резолюцій. Бесідник зазначив, що гр. Омелян Ревюк не радив політичному вічеви займатися справою з церковного боку та приготовив у тому напрямку свої резолюції, які закликають український народ до політичної боротьби проти конкордату. Бесідник радить вічеви піти дальше, як радив референт, і вже на вічу зробити виразний крок протесту проти Польщі й Риму. По думці своїх виводів бесідник поставив отсі резолюції:

Всеукраїнське національне віче **Українців і Українок міста** Пасейку й околиці, зібраних в числі **півтора тисячки в Президент Парк Гол** при 115 Президент Стріт в неділю, дня 24 мая 1925 року,

1) Стверджуе, що конкордат заключений межи Польщею і папою римським зміряе з одного боку до перемінення всіх Українців греко-католиків і Українців православних на римо-катол. латинського обряду, а з другого боку, до перемінення всіх Українців під Польщею на Поляків;

2) Стверджуе, що сей конкордат е не тільки религійним, але й політичним договором, та що він відноситься до всіх Українців під Польщею, бо він е угодою на польонізацію українського народа;

3) Стверджуе, що сей конкордат перетворюе українську греко-католицьку церкву на польську, а священству приказуе учити послуху та покори Польщі та за її розбійницький уряд молитися;

4) Стверджуе, що сей конкордат — то найбільша знева га для цілого українського народа, бо в ньому наші владики та духовенство мае складати **присягу на вірність Польщі та** на найбільший глум святкувати ляцькі державні свята 3. мая і молитись за Польшу і її ганебну конституцію;

5) Зваживши далі, що Польща, занявши силою українські землі та не потрафивши спольщити нас, взялася на спосіб і заключила конкордат з Римом, щоби силою сего конкордату перемінити наших владик і духовенство на слугагентів польської держави, на вчителів покори і вірности до Польщі;

Зваживши те, що польський сойм ратифікував конкордат і сей увійшов в житте, та що Рим на наші протести не буде зважати і не відкличе конкордату мимо протестів цілого укр. народа, тому віче рішае зробити так, як се зробив литовський народ, т. е. зірвати на завсігди всякі зносини з Римом та вернути до віри батьків наших, до української православної церкви і віри, за котру славне наше козацтво свою кров проливало;

6) Віче взивае всіх греко-католицьких Владик та все священство, щоб вони поперли бажання народу, з котрого вийшли, боронили народного права і чести, і разом з народом виступили проти Риму за зневагу нашого народа;

7) Віче взивае Обеднання Українських Організацій в Америці яко політичну організацію, котра мае стояти на сторожи прав народа, виступити проти конкордату і візвати весь наш народ до такого виступу;

8) Віче взивае весь український народ на вільній земли Вашингтона піти за нашим приміром та скинути зі себе римсько-польські кайдани;

9) Віче взивае весь український народ до боротьби за здійснення нашого ідеалу, за Вільну Соборну Самостійну Україну;

10) Віче віддае пошану всім поляглим борцям за Вільну Україну та клонить свої голови перед ними.

11) Віче заявляе йти стисло з Рідним Краем за вільну Соборну Україну.

Віче постановило йти за думкою гр. Леся Сисина. Коли заряджено голосованне над резолюцією гр. Сисина, то за нею піднявся цілий ліс людських рук. Голосували за резолюціями та кричали: „Проч з Римом," всі присутні. Не було тут ніякої ріжниці в поглядах. Вірні всіх церков голосували однаково. Українські католики, вірні й платячі колекту на удержанне церкви, ба навіть члени церковного хору, а то й члени церковного комітету та церковні тростиси, всі, як один, підняли руки за резолюціями гр. Сисина. Коли предсідатель зарядив навмисне пробу, чи е хто проти резолюції, на салі не піднялася ні одна рука. Предсідатель оголосив, що резолюція була принята однодушно, а саля загула оплесками.

Відспіванием народних українських гимнів закінчено се віче, котре відбулося незвичайно поважно, спокійно, на котрому без напастий й визивань, тихо й мирно розбирано важку народну справу.

М. Т.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ

Послідний Ногай.

(Історичне оповідання).

(Свобідно за Купером)

(17)

— Може вони втікли, коли їх нама тут? — замітив Лаврин.

— Тяжко! — сказав Тихоліз. — Як вони живі, то хиба Яман помилував їх... але забрав їх з собою.

Всі глянули здивовані на Гамера, котрий великими скоками пустився до кущів під лісом. Товариство пішло за ним. Гамер стояв біля куща терниня і показував на зачепленний на тернині кусник матерії, з якої робили жіночі одяги.

— Се кусник спідниці Христі! — крикнув Лаврин — Яким способом вона так високо зачепила спідницю і так сіпнула, що аж віддерла? Хиба нарошно віддерла і зашпилила на корчи, щоби нам показати дорогу?

Гамер, котрий на хвилю щез був в кущах, вернув, показуючи другий кусник спідниці.

— Висів на відломаній гилі смереки, — сказав, — таксамо високо, як перший на тернині.

— Се мабуть так сталося, — промовив Мурат. — Кінь з дівчиною гнав скоро, спідниця вачепилася за тернину і роздерлася. Один кусник лишився на тернині, другий зачепився о гиля смереки і також відірвався.

— Моглo бути так, могло бути инакше, — додав Тихоліз. Всеж таки маемо доказ, що молода сотникiвна була тут.

Гамер майже до землі припав лицем, шукаючи в траві слідів.

— Туди пройшли коні! — крикнув. — Один босий, мабуть татарський.

— Хлопець мае добре око, — потвердив Тихоліз, приглядаючися слідам. — Туди пройшло чвалом пара кованих коний і один босий. Між ними був кінь Варки.

— Почім пізнаєте? — спитав сотник тремким голосом, нахиляючися над слідом.

— Праве заднє копито коня Варки ширше ніж ліве, — Тихоліз відповів. — Тепер вже знаемо, що туди пройшла Христя, кінь Варки і якийсь татарин. Виходилоби, що дівчата живі, але в татарськім полоні.

— За тропою! — крикнув Криса. — Маючи в руці кінець нитки, зайдемо до клубка.

— Тепер далі не підемо, — [illegible] пер ніч і незабаром зайде місяць. Буде ще темнище і ми тропу згубилиби. І відпочати мусимо. Чоловік не з заліза. Устроюючи засідку на Ляхів, ми три добі не спали. До сеї пори на ногах держало нас на силу питанне: живі дівчата, чи погибли? Тепер вже знаемо, що живі і що з ними сталося. Тепер вже маемо кінець нитки, по котрій безпечно зайдемо до клубка. Треба відновити наші сили, бо инакше до дівчат не зайдемо і не визволимо їх.

Гамер ляг таки зараз, там де стояли і заснув. Сотник, котрого сон вже валив з ніг, пішов за його приміром. Ляг біля Гамера і захропів. Тихоліз і Мурат відійшли від них кількана цять кроків і посідали на землі.

— Я буду мати першу варту, ти другу, — промовив Мурат.

— Насамперед побалакаемо, відповів Тихоліз. — У тебе щось важке на душі. Коли ми вже справилися з Ляхами і Гамер сказав, що треба скочити до Торок, щоби провідати, що сталося з городом і з дівчатами, ти чогось посоловів. Твої замітки казали мені здогадуватися, що ти не маеш охоти йти з нами. Тепер ти неначе невдоволений, що ми знайшли тропу і маемо йти за нею.

Мурат довго не відповідав. Мовчанку перебив Тихоліз.

— Може сотник чим вразив тебе? Може Криса?

— Що діялось би в твоїй душі, — Мурат спитав, коли би перед твоїми очима розсипалась палата, яку ти строїв ціле своє житте, котра була метою твого життя? Коли би ти глянув на румовище палати, для якої покинув свій рід, достоїнства, власний дах над головою і жив наче той дикий зьвір, на котрого полюе чоловік і другий зьвір? Коли би за-волосся все те, що ти будував в поті чола, о голоді і холоді, зазираючи через тридцять років в днину і в ночи смерти в очи? Над таким румовищем стою я нині. Може ще е ратунок... Але... він буде можливий хиба тоді, коли я разом з Гамером на якийсь час відстану від товариства.... Очивидно й від тебе. Се мусить статися за-як сотник і ти з ним рушите в дальшу дорогу за тропою дівчат.

— З твоїх слів виходить, що сотник вразив тебе... не знаю, словом, чи ділом. Лиш того не збагну, про яку мету твого щастя ти говориш, та яким способом і яку палату він завадив тобі.

— Послухай. Розкажу тобі щось таке, про що ти ще не знаєш... хоч ми оба жили тридцять років як два рідні брати... Що то казати, як рідні брати! І рідні брати не жиють в дружбі такій сердечній, в якій ми оба жили... Хоч так довго ми оба були, як одна душа в двох тілах, то все таки ти ще не все знаєш про мене. Ти не знаєш, хто я, Мурат Ногай, емір Ногайців покинув мій аул, відстав від мого роду, та пристав до Запорожців і так зійшовся, та неначе зрісся з тобою.

— Та не знаю. Раньше я не раз питав тебе, але ти все відрізав мені: „Не питай! Поживеш побачиш!"

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

Тепер кождий Українець буде мати свою бібліотеку! ЧИТАЙТЕ!

Се вже неоспоримий факт, що читанне книжок не тільки хосенне для чоловіка тому, що чоловік набирав розуму і широкого погляду на світ, але воно підносить чоловіка високо понад рівень буденного життя. Чоловік в одній хвилі може переноситись без труду і клопоту і видатків з автором (писменником) в ріжні краї; може приглядатись, не виходивши з хати, як виглядає край і життє людий, котрі тисячі миль далеко від нього живуть. Може плакати і радуватись разом із людьми, про котрих життє він в книжці читає. Може заглянути глибоко в душу тих людий, про котрих в книжці пишеться. Одним словом, добра книжка се найкрасша забава, найкрасший товариш людського життя, найкрасший засіб до ушляхотнення чоловіка.

Цивілізація і поступ світа розпочались доперва тоді, коли вигадано писмо, і колиб не було писма, а ще більше колиб не було друку, світ навіки позістав би диким, не цивілізованим, бо все, що чоловік видумав, все, що чоловік нового придбав, — се він списав у книжках і передав потомности.

Отжеж, як бачите, книжка се найбільший засіб цивілізації. Тож кождий, чи малий чи великий, чи мущина чи женщина, повинен черпати цілюще добро повною жменею із сеї керниці цивілізації, як се роблять всі другі культурні народи.

Книгарня Свободи, котра є власностю У. Н. Союза, продає здавна українські книжки, головним чином задля ширення просвіти і знання, бо яко національна, культурна установа вона не має на меті бизнесу тільки культурну місію.

В останніх роках книгарня Свободи придбала з Европи найкрасші твори наших давніх і теперішніх писменників.

Їх твори повинні бути в кождій українській хаті, бо в культурних людий в кождій хаті повинна бути **бодай маленька рідна бібліотека.**

Що може Українець або Українка говорити про культурний скарб своєї рідної нації, коли в їх хаті нема ані знаку тої культури? Ані одніської красшої української книжки?

Таж преціньж від часу до часу до хати прийдуть сусіди, знакомі, або сторонні і спитаються: Де Ваші українські книжки? Чи Ви час від часу вечерами не перечитуете собі і дітям українських книжок?

Щоб сій недостачі зарадити, постановила книгарня Свободи пійти на зустріч читачам Свободи і членам Свободи і отсим розписує

НЕБУВАЛУ ДОСІ ПРОДАЖ КНИЖОК З ПРЕМІЯМИ.

Беремо так, що кождий читач Свободи або член У. Н. Союза купує або може купити українських книжок **за 2 доляри річно.**

Се видаток для себе, для свого духового скарбу, раз у рік, невеликий.

10,000 Українців може тільки видати у рік, а колиб вони видали ту маленьку суму **всі разом**, то книгарня Свободи дістала-б разом значнійшу суму гроша, за яку придбала-б нових книжок з Европи, а також видала би тут чимало гарних, хосенних і дуже потрібних для американських Українців книжок.

Все те можливо зробити і то в скорому часі, як лиш буде **охота** у кождого з нас сею справою дійсно і то зараз заінтересуватись, а не відкладати на завтра, а із завтра на позавтра і т. д.

Книгарня Свободи хоче сю акцію улекшити і щоб загал до неї заохотити, **признає купуючим книжки великі премії.**

І так:

Хто пришле $1.00, має право вибрати собі книжок

за	$1.25;
2 за	$2.50;
3 за	$3.75;
4 за	$5.00;
5 за	$6.25;

До премій не входять шкільні книжки як: Букварі, читанки II. кляси і III. кляси.

Хто пришле гроший більше, має розмірно таксамо право дістати книжок вартости більше процентово.

Тож просимо часу не гаїти, а спішитись, поки є сі премії в силі.

РОЗПРАВА ПРОТИ О. ПРАЛ. КУНИЦЬКОГО.

Дня 27. квітня відбулася в окружному карному суді при вул. Баторія у Львові перед трибуналом суддів присяжних розправа проти о. крилошанина Л. Куницького за переступство з § 300 к. з.

Обвинувачений мав допуститися тої карної провини, виголошуючи надгробне слово в часі похорону Петра Яремійчука 11. листопада 1924 р. Петро Яремійчук був в літах 1922 1923 політичним вязнем. В тому часі померла його мати, що мешкала в сутеренах тої самої вулиці, при якій відбував слідчу вязницю її син. Будучи в тюрмі, син не мав змоги навіть взяти участи в похороні матери. Вийшовши на волю, Яремійчук занедужав. Тюрма відбилася на його здоровлю так фатально, що він помер. У похороні Яремійчука взяла участь широка українська громада. Над гробом виголосив пращальне слово о. крил. Куницький, в якому буцімто сказав такі слова: „ворог, який скував наш народ ланцюгами і т. д.“ Ці слова затямив собі поліціянт Крукер, що як виявилося на розправі, не знає навіть української мови, хоч запевняв, що її розуміє. Слів тих не записав а затямив собі а потім зробив з памяти донесення до прокуратури. Прокуратура підтягнула цю заподану поліційником фразу під § 300 к. з. що трактує про злочин понижування, легковаження і висмівання державних урядів. Під тойже § підтягнено і те, що в тій же промові обвинувачений зневажив польський суд, закидуючи йому фальшиво, що він видавав розпорядження, яких направду не було, а саме, що заборонив Яремійчукови побачення з умираючою матірю, та участь у її похоронах.

Проводив розправою радн. Антоневіч, вотували радн. Дворжак і Хлямтач, обвинувачував прокуратор Ляневскі. Боронили адвокати: др. Марітчак, др. Ганкевич і др. Гвоздецький.

Розправа почалась ранком а закінчилася щойно пізним вечером. Трибунал відкинув внесення оборони на відчитання акту обвинувачення по українськи мабуть тому, що у львівському суді панує „традиція боротьби за право польської (!) мови“. По переслуханню обвинуваченого, що до ніякої провини не почувається, та по переслуханню пятьох свідків прокуратора, самих поліційних функціонарів, трибунал допустив і двох свідків оборони а то о. Яримовича і п. Арк. Малецького, що цілком заперечили приписувані обвинуваченому закиди.

По скінченню доказового поступовання виголосив промову прокуратор, що апелював до суддів присяжних та їх патріотичної совісти в напрямі засуду. На промову прокуратора відповів адвокат др. Марітчак довгою продумано і річево зложеною та гарно виголошеною промовою, в якій цілковито ослабив виступ прокуратора та розбив акт обвинувачення. Провідник трибуналу виголосив потім дуже обективне, стисло річеве і правниче ресюме та поучення для лави присяжних суддів.

По нараді присяжні судді дали таку відповідь на поставлені питання: Сім голосів „так“ а пять голосів „ні“. Наслідком такого висліду голосування о. крил. Куницького звільнено від вини і кари. Звільнення отже треба завдячувати тільки одному голосови, бо щоби когось засудити, на це потрібно вісьмох голосів „так“.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“

Катальоґ Книгарні „Свободи“

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанє своєї літератури, не жаліли часу на читаннє книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, єсли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи“ остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У .Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестриціта Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи“, дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, згглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою“).

- † Абатеса ді Кастро, оповідання, Стендаль, пер. С. Пащенко ... 40
- * [illegible] арабська казка І. Франка ... 30
- * Амадуєнга або дочка дебрів, оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами ... 20
- Американьскі тростн. — Ковбой (казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- † Андріян і Антіной, роман, Г. Еберс, перекл. М. Троцький, два томи ... 95
- † Аритметичні правила А. Челіги (перерібка В. Верниволі) ... 20
- † Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
- † Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
- † Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
- † Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
- * Байки небилиці ... 10
- * Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка ... 25
- * Библійнія повѣсти изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. ... 1.50
- † Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
- † Біля машини, оповідання В. Винниченка ... 10
- * Благодійні, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова ... 50
- Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
- * Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пащук ... 75
- * Борба світів В. Велса ... 40
- * Боротьба о сонце ... 5
- Борці за правду, повість А. Кащенка ... 60
- † Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
- Боротьба Українського Народу за волю і незалежність: Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Д. Долинський ... 1.00
- [illegible] ... [illegible]
- * Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
- * Буквар Дм. Андрейка ... 50
- * Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах 40
- * Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка 35
- Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і присвівів до музичних інструментів і танців ... 50
- Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий 35
- * Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белегай, з ілюстраціями ... 60
- * Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколя Гоголя ... 15
- „Верховина“, сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна, уложив Мих. Завуляк ... 50
- † Вибір поезій, О. Федьковича ... 10
- * Віддячився, оповідання з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
- † Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
- † Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівнане видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
- † Від себе не втечеш, оповідання Марка Вовчка 20
- Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва 40
- Вічевий співаник ... 5
- * Вічний Жид ... 10
- † В затінку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрія Кміт, брош. 35, опр. ... 50
- * В неділю рано зілле копала, оповідання О. Кобилянської ... 75
- Вода в природі. — Умірковання та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни“. — Дні нашої слави і недолі ... 20
- † Вступ до метафізики, нап. Анрі Бергсон, пер. Евген Яворовський ... 35
- * В тумані, оповідання, Л. Андреева ... 20
- † Всесильний доляр, оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова ... 45
- † Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі ... 6.00
- † Гайдамаки Т. Шевченка ... 50
- * Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання, [illegible] ... 10
- † Галичина в життю України др. М. Лозинського ... 25
- * Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирухa ... 5
- * Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя .. 20
- Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання ... 20
- * Герой капіталу Антона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
- Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
- * Гіпнотизм і суґґестія в 2-ох частях ... 40
- † Голод, оповідання, В. Винниченка ... 5
- † Гордий царь, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
- † Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця ... 25
- † Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
- * Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
- * Гумор і сатира ... 25
- † Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. ... 20
- Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича ... 25
- Геновефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
- † Геновефа, оповідання для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками 35
- † Голем, оповідання, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
- * Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.) 80
- Два брати (з байок) Братів Ґріммів ... 15
- * Два мужі — одна жінка, оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
- * Дві могилі, оповідання з сибірського життя І. Королевського ... 10
- * Дві староруські повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
- * Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка ... 20
- † Девять братів і десята сестриця Галя, оповідання Марка Вовчка ... 20
- Де любов, там і Бог, оповідання, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
- † Дещо про гроші ... 10
- * Диявольська справа, або Як кс'ондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
- * Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
- * Доля України, вірші, Дм. Штогрина ... 35
- * Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
- * Домашній лікар, М. М. Белегая ... 75
- † Достойно есть, збірка в Шевченкові роковини 15
- † Думки Тараса Шевченка ... 20
- Дяк, оповідання, Марка Вовчка ... 20
- † Дужими помахом крил, роман А. Крушельницького. Перший том 45 цнт., перший том друга частина 45 цнт., другий том перша частина 50 цнт., другий том друга частина 50 цнт. Всі чотири книжки ... 1.90
- * Еволюція в образках, Д. Гирда ... 1.25
- * Евстахій, повість з перших віків християнства, Хрістофа фон Шміда ... 30
- † Електричність, Н. Р. Кемпбела ... 35
- * Есперанто, український підручник міжнародної мови ... 40
- * Єзуїтська препобідна, історичне оповідання, Ор. Левицького ... 25
- * Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський 60
- * Жителі Марса, Вол. Гериновича ... 10
- Життє, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах ... 15
- * Житепись чорта, М. Щустакевича ... 15
- Жінка і її значіння в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- Жовнір: Оферма, оповідання з війск. життя 10
- † [illegible] ... 10
- * [illegible] ... 5
- † Заліся, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. ... 1.00
- † Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського ... 35
- † Записна книжка, оповідання, В. Винниченка 5
- * Запорожська слава, історичне оповідання, А. Кащенка ... 50
- † Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького ... 20
- * За рідний край, оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
- За сестрою, оповідання з козацької старнни, Андр. Чайковського ... 35
- † Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. ... 1.50
- † Збірка „Вільного Слова“ за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
- * Збірка оповідань для української молодіжи .. 40
- Збірка повісток ... 10
- † Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. 65
- † З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє“ й „Великі роковини“. У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій, в оправі ... 3.40
- † Звідки взялися і що значать назви „Русь“ і „Україна“, др. Л. Цегельського ... 30
- † З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те ... 40
- † Земля, повість Ольги Кобилянської, опр. ... 2.00
- З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
- † З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся ... 60
- † З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля ... 10
- * З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
- † Змагання, оповідання, А. Крушельницького ... 90
- Знання життя, др. С. Демидчука ... 30
- † Зоольогія для вищих початкових шкіл та гімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. ... 75
- 3 роки війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
- * З теренів европейської війни, що ділось і діесь в нашім рідним краю ... 50
- * З фільософії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
- † Знак чотирох, дитективний роман, нап. Конан Дойля ... 75
- * Іван Дурак та инші оповідання, гр. Л. Толстоя .. 25
- * Іван Франко, біографічно-літературний нарис 20
- * Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
- * Ікона Пречистої Діви, оповідання для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мереньків 10
- Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти ... 20
- * Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі ... 3.25
- * Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога ... 50
- * Ілюстроване українське письменство в життєписах, др. М. Пачовського ... 35
- * Індустріальний юніонізм Данила де Леон і Промова В. Дебса ... 25
- † Інститутка, оповідання Марка Вовчка ... 20
- * Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50
- † Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
- Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- * Історія Московщини до Петра Великого ... 40
- * Історія о золотокрилім лицарю ... 10
- * Історія про гарну Магельону, оповідання з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповідання, П. Куліша ... 25
- * Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича ... 30
- * Історія про сироту Івася ... 20
- * Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком ґеоґрафії українських земель ... 40
- † Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.75
- † Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті ... 20
- † Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. ... 60
- † Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... 60
- † Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... 60
- Казки про Циганів ... 10
- † Казки Бехштайна, ч. 1 ... 50
- † Казки Бехштайна, ч. 2 ... 50
- † Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. ... 1.50
- * Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
- * Камінна душа, повість, Гната Хоткевича ... 1.50
- * Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера 15
- * Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка ... 20
- † Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
- * Катихизм християнсько-католицької релігії, третій наклад ... 30
- * Кльод Ґе і другі оповідання ... 20
- * Кляса проти кляси, Л. Мартова ... 5
- † Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
- * Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) ... 1.00
- * Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) ... 1.50
- † Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, опр. ... 2.50
- * Козацька пімста, оповідання з козацької старовини, А. Чайковського ... 30
- † Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання.. 40
- * Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, П. Крата ... 30
- † Колядн або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видання 20
- Колядн і щедрівки на Різдво Христове і Богоявлене, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних ... 25
- † Контрасти, нарис, В. Винниченка ... 10
- Коротка історія біблійна, Старий і Новий Завіт 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати переказом поштовий або експресовий моні-ордер. Книжок на C. O. D. не висилаємо. Адреса замовляючого мусить бути написана як найвиразніше. При замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За книжки по малих місцевостях повинні прислати на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. За незручені книжки, коли замовляючий не почтою. Гроші належить посилати наперед. — Замовлені книжки [illegible]

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на поштовий або [illegible] на ім'я, що подано у повищій адресі.

„SVOBODA“, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.